

ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΣΑΜΑΡΤΣΙΔΗΣ.

Μετὰ πλειοτέρου δικαίου οἱ παντοπόλαι μας δύνανται ν' ἀξιῶσιν ὅτι ἀνήκουν εἰς τὸ Πανελλήνιον ἢ οἱ ἄνδρες τῶν Γραμμάτων. Τόσον εἶναι ἀληθές ὅτι ὑπάρχει Πανελλήνιον ὅσον ἦτο ὑπαρκτὴ ἢ Ἀτλαντὶς τοῦ Πλάτωνος. Ἐκτός ἐάν ὑπὸ τὴν λέξιν ταύτην ἐννοεῖτε τὰ ἐπ' ὀνόματι αὐτῆς βαπτισθέντα πολυάριθμα καφενεῖα, κουρεῖα, καφετριβεῖα καὶ καπνοπωλεῖα. Ὁ μόνος ὅστις ἐξεδίχησε τὰ δικαιώματα τοῦ ἑλληνισμοῦ ἀπέναντι τῆς θρασυτήτος τῶν Σλάβων καὶ τῶν Γερμανῶν, δημιουργησάντων Πανσλαβισμόν καὶ Παγ-γερμανισμόν, εἶναι ὁ καφεπώλης παραλλήλου τινος τοῦ Σιδηροδρόμου ὁδοῦ, ὀνομάσας τὸ Κατάστημά του : **Πανελληνισμόν!**

Ἐπανερχόμεθα εἰς τὴν κεντρικὴν ἰδέαν μας, ἣτις εἶναι ἡ τῆς κατατμήσεως τῆς δημοκρατίας τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων εἰς πλείοτερα καντόνια ἢ αἱ Ἠνωμένοι Πολιτεῖαι τῆς Ἀμερικῆς. Ὅχι μόνον ὁ λόγιος τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ ὁ τῶν Ἀθηνῶν ἀποτελοῦσι κράτη ἰδιαίτερα, ἐν οὐδεμίᾳ διατελοῦντα σχέσει — ὡς νὰ ἦσαν γειτόνισσαι κακωμέναι, — ἀλλὰ καὶ ὁ λόγιος τῆς Τραπεζοῦντος καὶ ὁ Ἕλληνας λόγιος τοῦ Λονδίνου καὶ ὁ ἄλλος τῆς Χίου καὶ ὁ ἄλλος τῆς Σμύρνης καὶ ὁ ἄλλος τῶν Ἰωαννίνων εἶναι ὡς φυλαὶ ἀγρίων, πολλάκις μὴ ὑποπεύουσαι ἢ μία τὴν ἄλλην, ἔχουσαι ἰδίους νόμους, ἴδια ἔθιμα, μὴ κοινοῦσαι ἀλλήλαις, ἐκτός ἐάν ὁ περὶ ὑπάρξεως ἀγῶν βίβη τὰς μὲν ἐναντίον τῶν δέ.

Οὐδὲν ἐντεῦθεν παράδοξον ἐάν ὁ δι' ὀλίγας ἡμέρας παρεπιδημῶν ἐνταῦθα κ. **Χριστόφορος Σαμαρτζίδης** καίτοι ἐξ Ἑλλάδος καὶ ἐν Ἑλλάδι ἐγκαινιάσας καὶ τὸ φιλολογικὸν καὶ τὸ πολιτικὸν αὐτοῦ στάδιον εἰς τοὺς πολλοὺς εἶναι ἀγνωστος, ὅπως εἰς τοὺς πολλοὺς τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀγνωστος εἶναι ὁ ποιητὴς τῶν *Ἐνόντων*, ἴσως δὲ καὶ ὁ συγγραφεὺς τῆς *Παπίσης*, μολονότι περὶ τῆς φή-

μης μιᾶς παπίσης δὲν ἠδύνατο ἢ μετὰ ζήλου φυσικοῦ οἱ παπάδες νὰ ἐργασθῶσι.

Μεταξὺ τῶν λοιπῶν νεωτερισμῶν οὓς θὰ εἰσαγάγωμεν εἰς τὸ «Μὴ Χάνεσαι» εἶναι σκιαγραφαί (silhouettes) τῶν κυριωτέρων τύπων τῆς παρ' ἡμῖν ἐλαφρᾶς φιλολογίας, τὴν πρώτην ἀφιερῶμεν διὰ λόγους φιλοξενίας πρὸς τὸν κ. **Χριστόφορον Σαμαρτζίδην.**

Ἐλληνικὴ τοῦ προσώπου κατατομὴ, μέλανες ζωφοὶ ὀρθαλμοὶ, χεῖλη ἐκφράζοντα δύναμιν χαρακτῆρος καὶ θέλησιν, ἡ δὲ μορφή του ἰσχνὴ καὶ σχεδὸν τριγωνικὴ, εἰς μέλαν καταλήγουσα ὑπογένειον, ἀποτελεῖ ἐν ἐκ τῶν ἐκφραστικῶν γένων προσώπων, τὸ ὁποῖον ἐπιβάλλει μᾶλλον ἢ ἀρέσκει, διότι ἐν γένει ἡ μορφή αὐτὴ δύναται νὰ ἐξομοιωθῇ πρὸς εὐμορφίαν κεντημένην ἐπὶ καναβᾷ ἀσχημίας.

Φύσει ἐπαναστάτης, ὁ Σαμαρτζίδης, καίπερ νεαρῶτατος τὸ 1862, ἔλαβεν ἐνεργὸν μέρος εἰς τὴν μεταπολίτευσιν, ἐπανεστάτησεν ἐν Νάξῳ, ἐξωρίσθη εἰς Σμύρνην, καὶ ἐκ τοῦ τρικυμιώδους ἐκείνου καιροῦ κατεκάθησεν εἰς τὸν χαρακτῆρά του βάθος τι πολιτικοῦ συνωμότου, τὸν ὁποῖον δὲν ἀπεξεδύθη εὐρεθεὶς αἴφνης ἐν τῷ κέντρῳ τῆς πολιτικῆς τυραννίας, εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς Τουρκίας.

Μόνον εἰς τὴν δημοσιογραφίαν ἠδύνατο νὰ εὕρη τοιαύτη φύσις τροφήν· ὁ κ. Σαμαρτζίδης ἠρίστευσεν ἐν Κωνσταντινουπόλει, γενόμενος δημοτικώτατος καὶ προσφιλέτης συγγραφεὺς. Ἀνατραφεὶς εἰς Ἀθήνας, ἐκπαιδευθεὶς εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, ἐπαναστάτης, ποιητῆς, λογογράφος μετὰ χάριτος ἀττικῆς, εἶχεν ὅλα τὰ ἀντίθετα πρὸς τοὺς Βυζαντινοὺς προσόντα, ὑψίστην δημοσιογραφικὴν ἰκανότητα νομίζοντας τὸ γράφειν ἀκατάληπτα μὲ ὕψος Ἱερουλοῦ τοῦ

τὴν ἄδειαν παρὰ τῆς κυρίας ἠναψεν εὖσμον σιγάρον τῆς Ἀδῆνας καὶ προσέφερον ἕτερον εἰς τὸν σύζυγόν της, ὁμοῦ μετὰ τῶν κηρίων πυρείων του, ἔχων ὑπ' ὄψιν του, ὅτι ἀφοῦ δὲν ἠδύνατο ν' ἀποφύγῃ τὴν συναναστροφὴν, ὥρειλε κατ' ἀνάγκην νὰ φανῇ φιλόφρων. Καὶ ὁ Ἐδουάρδος ἦτο ἀληθῶς τοιοῦτος. Ἄλλ' ὑπάρχουσι στιγμαὶ, καθ' ἃς καὶ ὁ κοινωνικώτατος τῶν ἀνθρώπων προτιμᾷ τὴν μοναξίαν, καθίσταται ἀπροσπέλαστος. Καὶ τοῦτο, ὁσάκις σκέψῃ τις κυκλοφορεῖ ἐντὸς τῆς κεφαλῆς του, ὁσάκις ὄνειροπολεῖ ἢ ἐκφυλλίζει τὰ ἀπομνημονεύματα τοῦ παρελθόντος του.

Ὁ σύζυγος εἶχεν ἰλαρὰν φυσιογνωμίαν, πάντοτε εὐχαριστημένος καὶ εὐθυμος. Εἶχε τὸν μύστακα ἐξυρισμένον καὶ τὴν γενειάδα του τὴν διχασμένην εἰς δύο καὶ δίχρουν περιεποιεῖτο ἀπλόνων ἐπ' αὐτῆς ἀδιακόπως τὴν χεῖρά του καὶ θωπεύων μετὰ τινος αὐταρσεκείας καὶ ἐγωῦσμοῦ. Εἰς τοῦτο ἐδοκίμει αὐτὸν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν—εἰ καὶ ὀλίγον ἀδεξίως—τὸ μικρότερον τῶν τέκνων του, κατὰ τοῦ ὁποῖου ἠναγκάζετο νὰ φωνάζῃ γελῶν μᾶλλον ἢ θυμωμένος.

— Ἄ! Ἐρνέστε, φρόνιμα! θὰ με ἀφήσῃς χωρὶς τριχὰ μὲ τὰς θωπεῖας σου.

— Θὰ ἦσαι ὠραιότερος, πατέρα . . .

— Ναί! ἀλλὰ ἡ μητέρα σου δὲν λέγει τὸ ἴδιο.—Καί εἴτα ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν Ἐδουάρδον, τὸν ὁποῖον ἐλησμόνησε νὰ εὐχαριστήσῃ διὰ τὸ σιγάρον.—Ὁραῖα Λονδρὲς

αὐτὴ . . . ἔχει σπανίαν εὐωδίαν. Καὶ εἴσθε . . . διὰ τοὺς Παρισίους παρακαλῶ ;

— Μάλιστα! καὶ ἂν χθὲς δὲν ἔχανα τὴν ἀμαξοστοιχίαν, αὐτὴν τὴν ὥραν θὰ ἤμην εἰς τὴν οἰκίαν μου.

— Τὸ ἴδιον ἔπαθα καὶ ἐγὼ θὰ ἤμην εἰς τὸ κατάστημα μου τώρα, εἰς τὰς ὑποθέσεις μου . . . ἀλλὰ ἡ κυρία μου μὲ τὰ παιδιὰ της . . .

— Ἐγὼ πάλιν!—ἀπήντησεν ἐξοργισθεῖσα ἡ σύζυγός του—ἐγὼ, ἐγὼ . . . πάντοτε ἐγὼ!

— Ἐλα, μὴ θυμόνης, φῶς μου, διότι δὲν ἔχεις δίκαιον. Ἔως ὅτου νὰ ἐνδυσθῆς, ἔως ὅτου δὲν εἰξεύρω τί νὰ κάμῃς. Ἐπειτα ἐπεστρέψαμεν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον δις, τώρα εἶχες λησμονήσει τὰ κλειδιὰ τῆς βαλίτσας, ἔπειτα τὰ γάντια σου . . . ἔπειτα . . .

— Ἐπειτα . . . Ἐχεις ἀκόμην καὶ ἄλλο ἔπειτα νὰ εἰπῆς ; Ἐὰν ἐτελείωνες ὀργηγορότερα τὸ ἐκαρτέ, δὲν θὰ μᾶς ἄφινε τὸ τραῖν.—Μὴ τὸν πιστεύετε, Κύριε,—εἶπε στρέφουσα πρὸς τὸν Ἐδουάρδον—αἰωνίως ἔχει ἐναντίον μου παράποννα. Ποτὲ δὲν ἔρχεται εἰς τὸ σπῆτι τὸ βράδυ ἐνωρίτερα ἀπὸ τὰ μεσάνυκτα. Δὲν τὸν μέλει διὰ τίποτε . . . Ἐγὼ νὰ φροντίσω τὸ σπῆτι, ἐγὼ νὰ φροντίσω τὰ παιδιὰ, τὸ φαγητόν . . .

(Ἀκολουθεῖ)

Κ. Γ. Εἰνός.

Β', παραγεμισμένον πληθὺν ὁμηρικῶν ἐπιθέτων, ἐσπαρμένον μετὰ 5—6 στερεοτύπων λατινικῶν, κεντημένον μὲ τετριμμένας εἰκόνας τοῦ «συννεφώδους ὀρίζοντος καὶ τῆς ἐπερχομένης αἰθρίας», τῶν δίκην ἀνατολῆς καὶ δύσεως διαδεχομένων ἀλλήλας εἰς τὰς λεγομένας πολιτικὰς ἐπιθεωρήσεις. Ὁ βυζαντινισμὸς τῆς περιόδου ἐκείνης ἦτο βλακεία ὀρθογραφούσα, οὐδένα κανόνα τοῦ συντακτικοῦ παραβαίνουσα, καὶ μουμμένη δις τῆς ἐβδομάδος εἰς τοὺς διὰ τῶν ταχυδρομείων Βάρνης καὶ Τεργέστης φθάνοντας φακέλλους τῆς «Βελγικῆς Ἀνεξαρτησίας», τοῦ μόνου μαντείου τῶν βυζαντινῶν δημοσιογράφων. Ἐλευθερία, εὐθυμία, πολιτικὸν θάρρος, εὐφυλογία, αἰσθητικὴ, καλλιλογία, κοινὸς νοῦς, ἀφέλεια καὶ πρὸ πάντων σαφήνεια καὶ χρῆσις γλώσσης ζωντανῆς, ἐξ αὐτῶν ἃ μὲν ἦσαν ἀνύπαρκτα, ἃ δ' ἐνομιζόντο ἐγκλήματα.

Πρῶτος δυνάμεθα νὰ εἰπῶμεν ὁ Σαμαρσιδῆς, πλήρης ἀττικῶ ἀέρος, γράφων μετ' ἀπαραμίλλου ἀττικῆς χάριτος, ζωηρὸς, θερμὸς, εὐφυὴς, χαριτολόγος, ὀλίγων ἡμερῶν ἐπαναστάτης, γνωρίζων πλὴν τῆς γαλλικῆς καὶ τὴν ἀγγλικὴν, εἰσήγαγεν εἰς μὲν τὴν ἐν Βυζαντίῳ γραφομένην γλῶσσαν τὸ ὕφος τῶν νεωτέρων χρόνων καὶ τῆς ζωῆς, ἐτάραξε δὲ τὰ πνεύματα, κατὰ πᾶσαν πρῶταν σπείρων τολμηρὰς ἰδέας ἐλευθερίας καὶ παραστήσας πρὸ τῶν Τούρκων Ἑλληνισμὸν ὄχι φέροντα φέσι καὶ σταυρόνοντα τὰς χεῖρας πρὸ τοῦ πρώτου βρωμοβέη, ἀλλὰ ἑλληνισμὸν τολμηρὸν, ἐπαναστάτην, ριψοκίνδυνον, τρεφόμενον ὑπὸ ἰδεῶν τῆς γαλλικῆς ἐπαναστάσεως καὶ τῆς ἀμερικανικῆς ἐλευθερίας.

Συνδεθεὶς μετὰ τῶν ἐκάστοτε ἀμερικανῶν καὶ ἀγγλῶν πρέσβων, ὕφ' ὧν ἠγαπάτο, ἐσχμάτισεν ὁμοῦ μετ' ἄλλων, ἐν Πέρσῃ, ἰδίως δὲ μετὰ τοῦ πέρυσιν ἀποθανόντος τύπου πολιτοῦ — γηραιοῦ **Φιλέππου Ἀποστολίδου**, — κέντρον πολιτικῆς ἑλληνικῆς δράσεως, ὅπερ ἐπολιτεύετο ὡς τμημὰ τι ἀμερικανικῆς δημοκρατίας, κηρύσσον πανδήμως ἀρχὰς πολιτικῆς καὶ πνευματικῆς ἐλευθερίας, διοργανίζον συλλόγους — ἦσαν δὲ τότε οἱ σύλλογοι ἀκμαῖα φιλελεύθερα κέντρα, οὐχὶ ἠλιθίων λογιωτάτων ἢ κερδοσκοπῶν σχολαστικῶν συστάσεις — προβαῖνον μέχρι διαδηλώσεων, συνεννοούμενον μετὰ τῆς Ἀγγλίας, μετὰ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν, ἐξάπτον τὸ αἶσθημα τῶν δούλων Ἑλλήνων καὶ προξενοῦν ἀνησυχίας τῇ ἐπισήμῳ Τουρκίᾳ.

*
**

Τὸ 1866—67 ὅταν τὸ πρῶτον ἀμερικανικὸν πολεμικὸν πλοῖον ὑπὸ τὸν ναύαρχον Φαραγκοῦ ἠγκυροβόλησεν εἰς τὸν Βόσπορον, ὁ Σαμαρσιδῆς καὶ ὁ Φίλιππος Ἀποστολίδης ἐπὶ κεφαλῆς λαοῦ συντάξαντες τολμηροτάτην ἀγγλοελληνικὴν προσφώνησιν, δι' ἧς ἐκ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν ἐζήτησαν ἐνέργειαν πρὸς ἔνωσιν τῆς Κρήτης μετὰ τῆς Ἑλλάδος ἐπεσκέφησαν τὸ πλοῖον, διήγειραν εἰς τὸ πλήρωμα ἐνθουσιασμὸν καὶ τὴν νύκτα τῆς ἐπαύριον οἱ δύο πρωταγωνισταὶ συνελαμβάνοντο ὑπὸ τῶν ὀργάνων τοῦ τότε φοβεροῦ ὑπουργοῦ τῆς ἀστυνομίας, τοῦ ἡπειρώτου Χουσενῆ πασσᾶ. Εἰκοσιν ἀξιωματικοὶ τῆς ἀστυνομίας—*τεφτίσαι*— καὶ στρατιῶται πλείστοι ὠδήγησαν τοὺς δύο εἰς τὰς ὑπογείους φυλακὰς, μετὰ κακούργων διπλᾶ, φερόντων ἀλύσεις.

Τὸ θάρρος τοῦ Σαμαρσιδῆ, ὅταν τὴν ἐπαύριον παρέστη πρὸ τοῦ Χουσενῆ πασσᾶ ἦτο ἑλληνικώτατον.

Ὁ πονηρὸς καὶ εὐφυὴς Ἠπειρώτης τὸν ἐρωτᾷ :

— Ἐσὺ εἶσαι ποῦ θὰ φᾶς τὸ δοβλέτι ;

— Ἐξοχώτατε, τοῦ λέγει ὁ Σαμαρσιδῆς, πληρόνων εἰ-

ρωνίαν δι' εἰρωνίας ὑπουργὸς τόσῳ δυνατοῦ κράτους οὔτε ὡς εἰρωνίαν δὲν ἔπρεπε νὰ φαντασθῇ τὸ τοιοῦτο.

Καὶ μετὰ τοῦτο ἀποτείνόμενος πάλιν πρὸς τὸν ὑπουργόν :

— Ἐὰν πρόκειται, λέγει, νὰ μᾶς ἀνακρίνητε, οὔτε λέξιν θ' ἀκούσητε παρ' ἐμοῦ, διότι δὲν βλέπω τὸν ἀντιπρόσωπον τῆς πρεσβείας μου.

— Ὅχι, τοῦ λέγει ὁ Χουσενῆς, θὰ μιλήσουμε σὰ φίλοι.

— Ὅταν εἶναι ἔτσι, ἀπαντᾷ ὁ Σαμαρσιδῆς, δὲν βλέπω τὸν λόγον διατί δὲν μᾶς βάξετε νὰ καθήσουμε καὶ δὲν μᾶς δίδετε νὰ καπνίσουμε. Ἐγὼ εἴκοσι τέσσαρας ὥρας νὰ πιῶ τσιγάρο.

Καὶ χωρὶς δεύτερον λόγον τοῦ Χουσενῆ, ὃν ἔτρεμε τότε ὅλη ἡ Κωνσταντινούπολις, λαμβάνει μόνος του καὶ κάθισμα καὶ ἐκ τῶν σιγάρων τοῦ ὑπουργοῦ, ἐν ᾧ αὐτὸς μόνον ποῦ δὲν ἐδάγκανεν ἐκ πείσματος τὰ χεῖλη.

*
*

Τὸ σιγάρον, ὁ καφῆς καὶ ὁ περίπατος ἦσαν αἱ τρεῖς πηγαὶ ἐμπνεύσεως διὰ τὸν Σαμαρσιδῆν εἴτε στίχους συνέθετο, εἴτε ἄρθρον ἔγραφεν, εἴτε διατριβὴν φιλολογικὴν συνέτασεν. Τὴν νύκτα ἐβασίλευον ἡ μουσικὴ καὶ ὁ ζῦθος. Εἴτε ἀπήλαυν ἐκείνην μόνην εἰς τὸ ἀκμάζον τότε ἐν τῷ θεάτρῳ Ναοῦ Ἰταλικὸν μελόδραμα, ἢ καὶ τὰ δύο ὁμοῦ εἰς τὰ Καφωδεῖον Φλάμμ, εἰς ὃ ἦδον καὶ ἐπαίζον καλλιτέχναι διακεκριμένοι. Ὁ ἴδιος ἔζη ὡς καλλιτέχνης. Ἰδίος ποιητῆρας, ἔχων τὸ αἶσθημα τῆς φιλοκαλίας εἰς τὸν ὕψιστον βαθμὸν ἀνεπτυγμένον, ἦτο ὁ αὐτὸς τύπος αἰσθητικοῦ καὶ εἰς τὸ ὕφος του, καὶ ἐν τῇ εὐθυμίᾳ του καὶ εἰς τὸν ἱματισμὸν του καὶ εἰς τὰ δειπνά του. Συναναστρεφόμενος κυρίως μετὰ ξένων, πολλὰκις, ὅτε ἦν νέος, θὰ ἠδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ εἰς τὸν Murger ὡς τύπος διὰ τὸ περίφημον σύγγραμμά του *Scènes de la vie de Bohèmes*.

*
*

Ὁ θάνατος τῆς πρώτης συζύγου του, ἦν ἐν λίαν ῥωμαντικῷ ἐπεισοδίῳ ἐνυμφεύθη, ἢ πεζότης τῆς κοινωνίας καὶ οἱ βραβεῖς ὄροι τῶν γραφόντων δημοσιογράφων οὐ; ἐξεμεταλλεύετο ἢ τάξις τῶν ἐκδοτῶν τυπογράφων—πάστα λίαν ἀρχαία—ἔχυσαν εἰς τὸν Σαμαρσιδῆν τὴν ἀπογοήτευσιν καὶ τὸν ἐλευθερόφρονα, τὸν φιλελεύθερον, τὸν ῥωμαντικόν, τὸν ποιητὴν, τὸν ἐπαναστάτην, τὸν σκεπτικὸν ἐρέψαν εἰς τὸ διδασκαλικὸν ἐπάγγελμα, ὅπερ ἀπῆλθε νὰ ἐξασκήσῃ εἰς τὸ κέντρον τῆς Μακεδονίας, τὰς Σέρρας.

Ἐκεῖ νέοι τῷ ἠνοίχθησαν ὀρίζοντες, καὶ μετὰ τοῦ ἀναμορφωτοῦ τῆς πνευματικῆς Μακεδονίας **Μαροῦλη** συνδεθεὶς εἰργάσθη μετ' ἐνθουσιασμοῦ, ὃν δὲν δυνάμεθα νὰ φαντασθῶμεν καὶ ὅστις τὸν κατέστησεν ἀντάξιον τοῦ Σταυροῦ τοῦ Σωτήρος, ὃν ἔκοτε μᾶλλον ὡς ἀντικείμενον φιλοκαλίας ἢ ἐκ ματαίωφροσύνης φιλεῖ πάντοτε τυχούσης εὐκαιρίας νὰ ἐπιδεικνύῃ.

Ἐκ Σερρῶν ἐπανελθὼν εἰς Κωνσταντινούπολιν εἰσήγαγεν ὡς σύστημα δημοτικῆς ἐκπαίδευσέως, ἧτις μετέβαλλε τὸ πρὶν νεκροταφεῖον—σχολεῖον εἰς θέατρον καὶ τὴν ὡς φαρμακολογίαν ζῆρᾶν διδασκαλίαν εἰς ποίησιν.

Ὅσοι δύο ἔτη κατὰ συνέχειαν παρέστησαν εἰς τὰς ἐξετάσεις τοῦ ἐν Θεραπειῶς τοῦ Βοσπόρου Σχολαρχείου ἐξεπλάγησαν ἰδόντες ποῖα ἀπίστευτος διαφορὰ δυνατὸν νὰ ὑπάρξῃ μετὰξὺ σχολεῖου καὶ σχολεῖου.

Ἡ ὑπερ τῆς κατωτέρας ἐκπαίδευσέως ἐργασία του ἀνέ-

δειξεν αὐτὸν εἰς τὸ μέγα ἀξίωμα τοῦ Πατριαρχικοῦ Ἐπι-
 πτού τῶν Σχολείων Κωνσταντινουπόλεως, ἀναπτύξαντα καὶ
 ἐν τῇ νέᾳ θέσει τοῦ τὰ ἀναποσπάστως παρακολουθοῦντα
 αὐτὸν προσόντα.

Ἄρκει νὰ ἀναφέρωμεν ὅτι μεταξὺ ἄλλων κατεδίωξεν
 ἀμειλίκτως τὴν τυποκλοπίαν, παρασχὼν οὕτως ὑψίστην
 ὑπηρεσίαν εἰς τὴν πνευματικὴν ἐργασίαν τοῦ Βασιλείου μας,
 ἧς τοὺς ὑδρῶτας χυδαία τυπογραφία ἐξεμεταλλεύετο ἐν
 Τουρκίᾳ.

**

*

Ὡς ποιητὴς ὁ κ. Σαρματείδης νεώτατος ἐτι ἐφείλκυσε τὴν
 προσοχὴν τοῦ τότε τὴν *Ἔννομίαν* συντάσσοντος ποιητοῦ
 τῶν *Τριάκοντα* καὶ συγγραφέως τοῦ *Πλοῦ* τοῦ *Διονύσου*,
 δημοσιεύσας λυρικά τινα ἀνθύλλια. Τὰ μεγαλειότερα τῶν
 ποιημάτων του ἔγραψεν ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐξ ὧν δια-
 κρίνονται ἡ *Γκιουλνάρ*, βυρῶνειον ἔπος, *Φαίδων* καὶ
Ἀστραία καὶ ἡ *Παλμύρα*. Ἡ ἀτμοσφαῖρα ἣτις ἔτρεφε
 τότε τὴν ποίησιν ὅλης τῆς Δύσεως ἦτο εἰσέτι ῥωμαντικὴ
 καὶ ὁ Σαρματείδης δὲν ἠδύνατο ν' ἀποτελέσῃ ἐξαιρέσιν.
 Ἀλλὰ τὸν ῥωμαντισμὸν του συνεκέρασε τῇ ἀττικῇ ἐκείνῃ
 γαλήνῃ καὶ τῷ γλυπτικῷ κάλλει, ὅπερ διέκρινεν αὐτὸν
 καὶ ὡς ποιητὴν καὶ ὡς λογογράφον φιλολογικὸν ἢ πολιτι-
 κόν. Ἐδραματοποίησε λίαν ἐπιτυχῶς τοὺς *Κλέφτας* καὶ
Ἀρματωλοὺς τοῦ *Ζαλακώστα*, τοῦ δράματός του μέχρι πρὸ
 ὀλίγου ἀκόμη παριστανομένου ὅπου ἑλληνικὴ σκηνή. Ἐ-
 γραψε κομψότατα διηγήματα, ἐξεδήλωσε σατυρικώτατον
 πνεῦμα συντάξας ἐπὶ διμηνίαν τὸν *Μῶμον* καὶ προέβη μέ-
 χρι τοῦ μυθιστορήματος, γράψας τὰ *Ἀπόκρυφα Κωνσταν-
 τινουπόλεως*, ἐνθα τὸν Σύνῃν κατὰ βῆμα ἀκολουθῶν ἔγραψε
 πολλὰς γλαφυρὰς σελίδας πλοκῆς μυθιστορικῆς καὶ κοινω-
 νικῆς φιλοσοφίας.

Τὸ τελευταῖον ποίημά του αἰ *Ἀθήναι* ἐν οἰοδῆτινι συλ-
 λόγῳ ἢ συναναστροφῇ ἀπηγγέλθη διὰ τῆς διατόρου ἀπαγ-
 γελίας του ἐγέννησεν ἐνθουσιασμὸν, ὡς νὰ ἐνετράφας εἰς
 κάλλος Ἐρμοῦ Πραξιτέλους.

ΠΡΟΣΕΧΩΣ

Εἰρηναῖος Ἀσώπιος.

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΞΕΝΟΥ.

Ἐτούτη τὸ λοιπὸν εἶναι ἡ πόλι,
 Ἐποῦ ζητάει καὶ καλὰ τὴν Πόλι
 Νὰ χάψῃ καὶ νὰ καταπιῇ χάπ! γκλούκου!
 Ἐάν νᾶταν *Λουκουμάς* ἢ *πάστα*;—Κούκου!
 Πέντ' ἐξῆ στρατιώταις, δὴδ κανόνια,
 Πολιτικοί, τοῦ *καφενέ* κωθώνια,
 Ἀμέτρητοι, κι' ἓνα σωρὸ παιδάκια,
 Παιδάκια, μὲ κολλυδογραμματάκια,
 Ἐνάμισυ καράβι, ναύταις δέκα,
 Καὶ νὰ σοῦ κάνουνε καὶ τὸν γκιουλέκα!
 Γὰ δέσιμο ἔς τὴν πίστι μου εἶν' ὄλοι,
 Ποῦ ὄλοι τοὺς ἴμισῃ δὲν κάνουν Πόλι.

Τί πόλις! Μπουκουνά! Τί κωμωδία!
 Ἐτούτ' εἶν' ἡ Ἀθήνα; Ἀηδία!
 Ἀμάξια μὲ λακέδες, καὶ παρέκει,
 Λιάπης γλοισιάρης καὶ βρακᾶς. Δὲ στέκει!
 Τ' εἶν' τοῦτα; Ὡ γὰ τὸ Θεὸ, θὰ σκάσω
 Ἀπὸ τῆ γέλοια καὶ τῆ ζεστ', ἄ basso
 Οἱ γαζετογράφοι οἱ φαπλατάδες!
 Ἄ basso ὄλοι οἱ καλαμαράδες,
 Ποῦ ὄσστου γράφουνε καὶ λένε τόσα!
 Ὡ! θᾶσπανα *πέννα*, θᾶκορφα γλῶσσα
 Τοῦ πρώτουξῆποῦ μου ἔτυχαινε ἔμπροστά μου,
 Μὲ τῆ συνείδησι καὶ τὰ σωστά μου.
 Ἀκοῦς ἐκεῖ Ἀθήνα νὰ σοῦ λένε
 Καὶ νὰ λωλαίνωνται ἄκοῦς νὰ κλαῖνε
 Τὴν ποντικοφωληὰ τους ἄμα ἴδουνε;
 Διαόλοι χίλισι μέσα τοὺς νὰ ἔμποῦνε,
 Καὶ θηλυκοὶ γὰ νὰ γεννοβολοῦνε.

Γιὰ ἴδες ἐκεῖ ἴμιξ μαύρη ἴσάν τὸ χάρο,
Κατσι, μὲ λαιμὸ μακρὸ, ἴσάν γλᾶρο!
 Δὲς κι' ἄλλη, ἴκι' ἄλλη, κι' ἄλλη, κι' ἄλλη, κι' ἄλλη!
 Ποιὰ θὰ ταῖς σφίξῃ ἢ ταῖς σφίγγ' ἐγκάλῃ;
 Τρομάρα της! Τί ἄσχημαις! σκορδούλαις!
 Τί κοκκαλιάραις! Τί χαμπεσοπούλαις!
 Κρίμα ἔς τὰ *κρόσσια*, ἔς τοὺς *κορσέδες* κρίμα,
 Κρίμα καὶ ἔς τὰ *καρούλια* καὶ ἔς τὸ νῆμα
 Ἐποῦ ἔξῶδουσιν οἱ ἄνδρες νὰ σᾶς ἴδουσιν!
 Μὰ μὴ κοτοῦνε κι' ὄλας νὰ σᾶς ἴδουσιν;
 Ποιὸς θὰ σᾶς ἴδῃ γυμναῖς, καὶ δὲ θὰ φύγῃ,
 Ἄν ἔχ' ἴδέα γὰ ἴμορφιᾶ ὀλίγη;

Γιὰ ἴδες! Γιὰ ἴδες! Σεινάμενος, κορδάτος,
 Κόντε Ἐρεπάνης—μούτρα μου!—τριζάτος,
 Ἐνας ἐκεῖ διαβαίνει! Οὔου, νάσου!
 Τραβάω ἔς τὴν ὑγειὰ σου!
 Τί νᾶναι;—Ἄ! βαθύπλουτος κανένας;
 Τύφλα μου! *Τενεκές* κι' αὐτὸς τῆς *πέννας*!
 Στοῖβα χαρτιὰ κρατάει ἔς τὴν *μασχάλη*.
 Ὡ σφορὰ! Μῶρ' τεῖν' αὐτὸ τὸ γάλι;
 Ὡλοι ποιὸς λίγο, ποιὸς πολὺ, **δασκάλου.**

Ἐπόγειον.

ΣΚΕΨΙΣ

Ὄταν ἡ ὑπερφήνεια ὀδηγεῖ ἀπὸ τοῦ χαλινοῦ τὸν ἔππον
 τοῦ ἀνθρώπου, ἡ σύγχυσις κἀθηται ἐπὶ τῶν ὀπισθίων αὐτοῦ.

Ἄριστο.